

nice, kot pomožno čtivo za učence prvih razredov. Izviren tekst bo tiskan v velikih črkah in bo bogato ilustriran. Knjižico uredi pesnik Fran Roš. Stala bo pri naročilu nad 10 izvodov le po din 1,50. — Naročila za vse te knjige sprejema Mladinska matica v Ljubljani, Franciška ulica 6/L.

—mm Na vezane izvode publikacij Mladinske matice za šolske knjižnice nam manjka še mnogo naročil, tudi od šol, ki sicer redno naročajo rezerviranje vezanih izvodov za knjižnico. Ker se bojimo, da bi pri prekasni naročitvi ne mogli postreči vsem šolam, prosimo cenj. tov. upravitelje, da nam taka naročila določijo čimprej. Plačila iz fondov šolske dotacije se izvrše lahko konec leta. Točno število takih naročil nam je potrebno zaradi določitve višine naklade. Za malenkostno ceno 47 din se lahko obogatijo šolske knjižnice za 4 vezane knjige, od katerih bo samo »Naš rod« obsegal 360 strani.

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—iz Pozdravne brzojavke in izraze solidarnosti so poslali izvršnemu odboru JUU odnosno predsedniku Ivanu Dimniku:

Učiteljsvo sreza Dubrovnik;
učiteljsvo sreza Sarajevo;
učiteljsvo sreza Ljubuški;
učiteljsvo sreza Gračac;
učiteljsvo sreza Radovišče;
učiteljsvo sreza Prokuplje.

—iz Dobrotnik Jugoslovanskega učiteljskega združenja. Učiteljsko društvo Mostar je vplačalo centralni blagajni JUU 500 din in vpisalo za dobrotnika pokojnega Ahmeda Djikića, bivšega učitelja.

—iz Za Socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja je darovalo sresko društvo Mladenovac 200 din.

—iz Za Dobrotnika JUU je vpisala svoje-ga očeta Mladena Milića gospa Dobrila Milošević, roj. Milić, in vplačala centralni blagajni 300 din.

Iz društev

Vabila

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — zah. del bo zborovalo dne 26. novembra 1938. ob 9. uri v magistratni sejni dvorani v Ljubljani z običajnim dnevnim redom. Predavala bo tov. Angela Vode o nalogah današnje žene s posebnim ozirom na učiteljico.

Poročila

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO CELJE je zborovalo 12. t. m. ob udeležbi 162 učiteljskega. Predsednik je uvodoma posebej pozdravil 11 novo vstopivših članov in članic. Nato se je spominjal dogodkov iz zadnjega zborovanja v juniju, zlasti onih v bratski CSR. Ob 20 letnici obstoja Jugoslavije, ki je ustavila proces raznarodovanja Slovencev potom tujih šol na bivšem Štajerskem, je prikazal stanje našega šolstva in položaj stanu. Omenil je bližnjo 20 letnico smrti Ivana Cankarja. Ob »Popotnikov« 60 letnici je iz njegovega 1. letnika, ki je izhajal v Celju, citiral zanimive odstavke, ki označujejo dobo, idealizem in svobodoljubje slovenskega učiteljskega. Izmed domačih sotrudnikov 1. letnika živita še v Celju T. Grah in v Zalcu A. Petriček. Izrečena je bila iskrena poslovilna beseda tov. Lušinu, ki je bil iz Braslove premeščen v Doljno Toplo reber. Prečitano se je zanimivo pismo tov. Kössnerja iz moravske banovine. O banovinski skupščini JUJ v Ljubljani je poročal tov. Jagrovič, o burni glavni skupščini v Zagrebu pa tov. Hajnsček.

Sledil je društveni občni zbor. Iz tajniškega poročila tov. Jagroviča je bilo razvidno, da je imelo društvo v minulem šolskem letu 206 članov in je bilo na 6 zborovanjih z 8 predavanji 956 navzočih. Tov. Zdolšek je v blagajniškem poročilu izkazal 36.244 din dohodkov in 35.503 din izdatkov. Tov. Gobec je navedel, da poseduje društvena knjižnica 572 del in je izposodila 128 knjig. Na predlog tov. Schreinerjeve za nadzorstvo je bila upravi soglasno izrečena razrešnica.

Prof. g. dr. Fran Zgajc je predaval »O nalogah sodobne vzgoje«. Prikazal je agonijo proizvodnega sistema družbe in v zvezi s tem pretrese, ki se odražajo v sodobnem vzgojstvu. Ugotovil je temelje vzgoje in njena pota, po katerih naj človeštvo varno dospje v dobro bodočnost. Dodatno je prečital psihološko črtico »Sestrica«, ki obravnava enega izmed problemov mladinske vzgoje. Za svoja izvajanja je žel mnogo odobravanja.

Za odsek učiteljic je poročala tov. Zupanova. Stavila je predloge za način izvedbe akcije za pomoč slovenski mladini v siromašnih obmejnih predelih. Učiteljsvo bo to akcijo izvedlo in do 10. decembra poslalo zbrana darila na oblačilih, živilih in knjigah tov. Ivanki Zupančičevi v Celje. V isti namen je članstvo takoj zbralo 250 din.

Nabavo velikih stenskih zemljevidov celjskega okraja, ki jih izda Učiteljska tiskarna, je šolam in občinam priporočal tov. Pogačnik. Nova pravila Učiteljske samopomoči je tolmačil tov. Volavšek. O Slov. šolski matici je referiral tov. Gobec.

Sprejeti so bili naslednji sklepi:

1. Obsojamo neparlamentarno postopanje manjšine, s katerim je povzročila razpust

Šolski radio

—r VIII. Torek, 22. novembra. Slovenski rudarski otroci iz Srbije v Sloveniji; gđc. Julija Sušteršič. Razpored: 1. Tone Seliškar: Pojoči rudarji. (Dekl.) 2. Zivljenje v rudarski koloniji. 3. Beseda rudarjevega otroka. (Odlo-mek.) 4. Gor čez jezero. (Posnetek na plošči.) 5. M. Kunčič: Andrejku se toži po domu. (Dekl.) 6. Kako je bilo v koloniji? II.—III.

—r Petek, 25. novembra. Razpored: Naši izseljenci po raznih evropskih državah; gđc. Julija Sušteršič. 1. J. Vovk: Bajka o kruhu. (Dekl.) 2. Zakaj so odšli Slovenci v tujino? 3. V katere države so se izselili? 4. Delo našega izseljenca v tujini. 5. Naša mladina v tujini. 6. I. Cankar: O domovina, ti si kakor zdravje! (Recit.) 7. Zakaj in koliko izseljen-cev se vrne v domovino. II.—III.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 20. novembra, ob 17. uri predavanje ing. Pahorja Bogdana: Zakon o pridelku in njegova uporaba.

glavne skupščine JUJ v Zagrebu. Po novih pravilih JUJ naj se prenese glavno delo organizacije na banovinske sekcije. Učiteljsvo naj bo kot stan strnjeno le v stanovski organizaciji.

2. Materialni položaj učiteljskega kakor državnega uradništva sploh je zelo težak. Uradništvo je prezadolženo, učiteljska deca s podeželja je v nevarnosti, da se ne bo mogla šolati v mestih. Učiteljsvo nosi v svojem javnem delu velike materialne žrtve. Možnost njegovega stalnega strokovnega izpopolnjevanja je ogrožena. Prosimo za nujno potrebo povišanje prejemkov aktivnim in upokojenim drž. nameščencem, za izenačenje prejemkov vseh učiteljic, za vrnitev doklad za učiteljske žene in za priznanje pravice do doklade tudi za deco učiteljic. Takoj naj se izvedejo napredovanja vseh, ki so pravico zan-ja že dosegli.

3. Uradne okrajne učiteljske konference, ki se vrše letno dvakrat, nalagajo učiteljstvu znatne denarne žrtve, ki jih ob svojih sedanjih prejemkih le težko zmore. Zato naj se učiteljsvo zopet prizna pravico do dnevnice in povrnitve stroškov za posejanje teh obveznih okrajnih konferenc.

Fran Roš, preds. Adolf Jagrovič, tajnik.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG je zborovalo dne 5. novembra t. l. v Studencih. Navzočih je bilo 86 članov ali 76 %. V društvo je pristopilo 13 članov, izstopili so pa 4, ki so šli v pokoj. Tov. predsednik je uvodoma pojasnil vzrok, da je prvo zborovanje toliko zakasnelo, pozdravil je vse številne nove člane, ki so bili nameščeni, premeščeni v društveno območje, ali so se pa ponovno včlanili.

I. Tov. Ledinek je podal k objavljenemu poročilu o ban. skupščini v »Učit. tovarišu« še nekaj pripomb. Posebej je še prikazal pomen organizacije, katere nujnost bi šele takrat začutili, če je ne bi imeli.

II. Občni zbor: 1. Tov. predsednik poda situacijsko poročilo, poroča o delu centrale, sekcije kakor tudi domačega društva. Zanimiva so izvajanja, kako gotovi člani razumejo stanovsko organizacijo: »bom izstopil, če ne bo zame ničesar storila«. Težko je take člane zadovoljiti posebej še takrat, če se ni nikdar obrnil na organizacijo za pomoč. Tov. tajnik poroča, da je imelo lani društvo 8 zborovanj z 10 predavanji. Povprečni obisk je bil 64 %. Ugotovil je tudi, da skupna zborovanja nimajo pravega uspeha, ne stanovskega, ne poklicnega, a tudi ne tovariškega. Za redno delo je potreben manjši forum, ki je medsebojno že nekako povezan. Med letom je izstopilo nekaj članov, nekateri zaradi članarine (koristi brez žrtve!), drugi zopet zaradi osebnih interesov; vzklik temu pa šte-vilo članov raste. Tov. blagajnik izraža zadovoljstvo nad rednejšim plačevanjem članarine kakor prejšnja leta. Letni promet znaša din 34.656,43. Po poročilu nadzor, odbora je bila upravi dana soglasna razrešnica za poslovno leto 1937/38. — 2. Proračun je bil po daljši debati soglasno sprejet. Članarina znaša za učiteljic poročene učiteljice 10 din, za ostale 18 din. Pri prihodnji ban. skupščini naj delegati iznesejo zahtevo, da se zniša članarina, in sicer a) postavka za U. T., b) črta naj se prispevek za pevski zbor. — 3. V stanovsko časno razsodišče so bili izvoljeni tov. in tovarišice: predsedniki: Zorn Josip, Hriberšek Emilija in Crnko Jernej; člana: Vranc Ernest in Martelanec Dora; namestnika: Podgornik Filip in Alt Adela; tajnik: Čeh Branko in nam. Mihelič Vilko. Volitve so se vršile z vzklikom.

III. Za leto 1938/39. je bil sprejet naslednji delovni program: 1. Proučevanje dece in šolsko delo. 2. Bodoča družba in šola. 3. Nujnost teorije za prakso. 4. Pogleди na sodobno šolo. 5. Računstvo v zač. pouku. 6. Računstvo na srednji in višji stopnji. 7. Jezikovni pouk v sodobni šoli in 8. Jezikovno oblikovanje na nižji stopnji.

IV. Tov. J. Kontler in E. Vranc sta podala svoje vtise s počitniškega ped. tečaja Pedagoškega društva v Ljubljani.

Ob zaključku je tov. tajnik pozval vse člane, da se udeležijo koncerta UPZ dne 19. novembra v Mariboru. Skupnega zborovanja se društvo ne bo udeležilo.

Petrovič Simon, preds. Ledinek Miloš, taj.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - MESTO je zborovalo v soboto, 29. oktobra t. l., dopoldne z običajnim dnevnim redom rednega občnega zbora. Od 230 članov je bilo navzočih 140.

Po pozdravnem nagovoru se je spomnil predsednik pokojnega kneza Arzena Karadordjevića in 20 letnice narodnega osvobodjenja.

Sledilo je zanimivo predavanje o pouku slovensčine s posebnim ozirom na 4. razred, iz katerega prestopajo učenci v srednjo šolo. G. prof. Rupelj je omenil razne hibe in pomanjkljivosti dosedanjega pouka v ljudski šoli glede čitanja, pripovedovanja, slovnice, pravopisja in spisja in je podal tudi potrebne nasvete za doseganje boljših uspehov. Precej razgibana debata je pokazala na razne ovire, ki otežkočajo učiteljevo delo v tej smeri, med katerimi je največja ta, da je odmerjeno slovensčini pre malo učnih ur — v 4. razredu samo 3 — na račun manj važnih postranskih predmetov. Ob tej priliki je bil soglasno sprejet predlog, da oskrbi upravni odbor predavanje o reorganizaciji pouka na ljudskih in srednjih šolah.

Predavanju je sledilo poročilo o banovinski in drž. skupščini. Prvo je podala tov. Lukičeva, drugo pa tov. Hreščak, ki je pokazal na neplodno delo takih skupščin zaradi preogromnega števila delegatov ter izrazil mnenje, da bo treba v tej smeri izpremembe pravil. Podal pa bo izčrpnije poročilo po izredni skupščini, ki se bo vršila v Zagrebu meseca novembra. Obe poročili sta bili z odobravanjem sprejeti.

Sledilo je poročilo upravnega odbora. Predsednik je podal splošni pregled važnejših dogodkov v organizaciji, priporočal naše gospodarske ustanove in apeliral na članstvo, da se oklene organizacije s še večjim zaupanjem ter mirno pričakuje boljših in veselejših časov. O tekočem društvenem delovanju v letu 1937/38. je poročal tajnik, ki je omenil med drugim 9 odborovih sej, 5 zborovanj z 8 predavanji in da šteje društvo 230 članov. Blagajniško poročilo izkazuje za preteklo leto 47.570 din dohodkov in 48.355 din izdatkov. Na osnovi teh poročil in revizije nadzornega odbora je bila predlagana in soglasno odobrena razrešnica upravnemu odboru, tajniku in blagajničarki pa posebna pohvala in priznanje.

Po soglasnem sklepu vstopi tovariš Jos. Pleničar v časno stanovsko razsodišče, tov. Jos. Miheličeva pa v učit. pokret. Pri razgovoru o programu za bodoče poslovno leto je bil sprejet predlog, da zainteresira upravni odbor merodajne faktorje krajevnega šolskega odbora ter uvede poleg drugih predavanj tudi razgovore o šolskih potrebščinah in ostalih važnih ljudskošolskih zadevah.

Ko je tov. Čučkova podala še pojasnila k vprašalnim polam učit. pokreta, tov. Zor pa priporočil zemljevid Ljubljana in okolice, je zaključil predsednik zborovanje.

Vek. Mlekuž, preds. Jos. Mihelič, taj.

—JUJ — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL je zborovalo v Ljubljani dne 31. oktobra 1938. ob navzočnosti 78 članov.

Zborovanje je otvoril predsednik tov. Vrhovec Stanko, ki se je v izbranih besedah spominjal 20 letnice našega osvobodjenja in obširno poročal o 1. dnevu ban. skupščine in o delu posameznih odsekov ter njih sklepkih. Tov. Tavčar pa je poročal o 2. dnevu skupščine, posebno še o delu odseka za tisk.

Tov. Zupančič Nataša je na koncu svojega poročila o glavni skupščini dejala: Zadnja glavna skupščina je dokazala, da je delo na teh skupščinah otežkočeno, če ne nemo-goče, zaradi prevelikega števila ljudi, ki se ne morejo zediniti v sklepih. Zato so že nekatere sekcije predlagale, naj se pravila JUJ izpremenijo. Razširi naj se delokrog banovinskih skupščin, ki naj rešujejo glavna vprašanja organizacije, in iz teh skupščin naj se pošljejo delegati na glavne skupščine.

Tov. Deželova je objavila obračun za l. 1937/38. in proračun za prihodnje poslovno leto. Oba sta bila z odobravanjem sprejeta. Vestnemu in vztrajnemu delu tov. blagajničarke, ki je tudi na tem zborovanju odklonila predlagano nagrado, se ima društvo zahvaliti, da se je blagajniško stanje tako izboljšalo in je mogel odbor predlagati, naj se zni-ža podporni fond na 2 din mesečno. članarina pa za 50 par. Tako bo znašala mesečna dajatev od 1. novembra 1938. dalje 19 din za člana.

Na predlog tov. tajnice so bili v stanovsko razsodišče izvoljeni dosednji člani. Zbor je sprejel te-le predloge:

1. V primeru, da bi se videlo, da socialni fond ni neobhodno takoj potreben, ga sme odbor podeliti kakor socialni gospodarski učiteljski ustanovi, ki ga sme uporabiti le v socialne svrhe učiteljskega našega društva.

2. Pravilnik za obračun B naj se tako izpremeni, da ne bo treba ob koncu proračunskega leta vračati preostale imovine o stvarnih izdatkih, temveč naj se vodi le evidenca o preostankih, ki se smejo v isto svrhu prihodnje in mogoče naknadno leto uporabiti. Za osebne izdatke pa naj ostane dosedanje pravilo.

Zimski plašči,

kostumi, kompleji,

obleke in bluze

samo zadnje novosti

v največji izbiri pri

ELITE

Prešernova ulica št. 7-9

LJUBLJANA

3. Društvo bo dalo revni učit. družini 150 din iz podpornega fonda. Denar bo tov. blagajničarka izročila sekciji.

S. Vrhovec, preds. Lenarčič Ana, tajnica.

—JUJ SRESKO DRUŠTVO V RADOVLJICI je imelo svoj občni zbor dne 22. oktobra 1938. v Lescah.

Navzočih 66 članov, t. j. 66 %. Po pozdravu vseh prisotnih, pozdravi predsednik še posebno novo vstopivše tovarišice in tovariše.

G. dr. Stanko Gogala je predaval o temi: »Sproščenost dela v šoli«. Da je bilo to predavanje časovno primerno, je pokazala dolgotrajna debata. Učiteljsvo ga je nagradilo z dolgotrajnim aplavzom.

Tovariš Franc Starman je povabil učiteljsvo k sodelovanju v PRK in podal nekaj navodil in smernic.

Tovariš Serajnik in tovarišica Rupnikova sta podala izčrpnih poročil o državnih in banovinski skupščini. Po poročilu tov. blagajničarke Kneza se je ugotovilo, da ima društvo precejšnjo gotovino, ki je naložena v hranilnici »Učiteljskega kvikta«.

Nadzorni odbor je izrekel tov. Knezu za njegovo točno in vestno delovanje zahvalo in priznanje. Zahvala je bila izrečena tudi vsem članicam in članom za redno plačevanje članarine. Vsa poročila so bila sprejeta soglasno.

Vse šole v radovljiškem srezu se zaradi prevelikega števila revnih otrok ne bodo mogla udeležiti akcije o pomoči otrokom v obmejnih krajih. Predsednik pa kljub temu prosi članstvo za sodelovanje.

Članstvo pooblasti odbor, da tudi v tekočem letu odloča o času in kraju mesečnih zborovanj.

Predsednik se zahvali članom za številno udeležbo in zaključil lepo zborovanje. Ant. Habič, preds. Vlado Mlekuž, tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

Vesela knjiga

(Čitanka za drugi razred osnovnih šol. Sestavili Flere P., Jurančič J., Skulj A. in Vranc E. Z risbami okrasil V. Cotič. Cena 16 din. Izd. Učiteljska tiskarna v Ljubljani.)

»To je pa res vesela knjiga!« je povedal moj dvanajstletni nečak, ki sem mu bil posodil Drugo čitanko, da jo »strokovnjaško oceni«. Dečko hodi v peti razred in včasih prav moško pove svoje mnenje o tem in onem. »Najlepše se mi zdi, ker povsod srečujem Iva in Ano, ki ju poznam že iz prvega razreda, pa poslej o njiju nisem nič več čital. Že v prvem berilu nastopata in potem ves čas do konca. Če bi vse njune zgodbe dal vkup, bi bila prava povest. Ali res mislijo izdati za vse razrede nove čitanke? Veste česa sem se domislil? Da bi bile zgodbe o Ivu in Ani tudi v drugih čitankah! Pišite Učiteljski tiskarni, naj kmalu izda še za višje razrede nove čitanke! V petem imamo letos zopet Četrto čitanko, ki smo jo že lani pre-mleli do zadnjega zrna. Letos pa čitamo raje »Naš rod«.

Tako in podobno je modroval dečko. Se sem ga vprašal, kako mu ugajajo slike.

»Všeč mi je, ker je dosti podob. Saj veste, da človek najprej pogleda podobe. Nekateri pa bi jaz lepše in razločneje napravil. Ta vrana (str. 45) pa res ni posrečena. Ali pa božično drevo (str. 61). Jaz bi narisal celo smrečico. In vse bi moralo biti pobarvano. Se lepše pa bi bile jaslice. Naše slovenske jaslice! Babica mi ni nič simpatična. Pa tudi drugi obrabi! Poglejte tega dečka (str. 70)! Tako starijav obraz ima. In še to: zakaj nam kaže toliko ljudi hrbet?« (Str. 21, 33, 43, 45, 77, 99, 107, 112).

Na pravega sem našel! Čeprav ni s slikami tako hudo, kakor jih je »ocenil« nečak, vendar bi bile res lahko boljše. S čitvom pa je bil fant prav zadovoljen. In z njim bomo zadovoljni, prepričan sem, vsi, ki nam je pri srcu napredek slovenskega šolstva. Knjiga, ki smo jo začeli uvajati z letošnjim šolskim letom v 2. razredu osnovnih šol, je velik, odločen korak naprej, je pomemben dogodek.

Ze Fleretova Prva knjiga, ki si je sicer polagoma, a dokončno pridobila domovinsko pravico v prvem razredu, nam je naznačila pot do cilja. Druga čitanka, sestavljena po načelu celosti, je dobro nadaljevanje.

Nočem kratiti starih čitankam njih zaslug. Bile so pač produkt svoje dobe, snov je bila v njih preveč razmetana ter notranje in zunanje razkosana. Ze davno so doslužile. Drugo čitanko pa odlikuje njena notranja enotnost, otroški slog, dober izbor in skrbna razporedba. To je prava otroška knjiga s preprostimi doživljaji, strnjanimi miselnimi celotami, mičnimi, veselim povestimi in kratkimi realnimi sestavki, ki bodo služili stvarnemu pouku v ožjem smislu.

Po Drugi čitanki pričakujemo, da izideta čimprej vsaj še čitanki za 3. in 4. razred. Imena sestavljavcev, ki se že dolgo dobo s pridom uveljavljajo v našem šolstvu, nam jamčijo, da bodo avtorji delo uspešno dokončali in nam za dvajsetletno Jugoslavije dali serijo čitank, ki bodo nanje ponosni.

—menč—